

Dr. Kolláth György

Déja vu érzés fogott el a lengyelek elleni futball-kudarccal után. Hallgattam a megnyilatkozásokat, és kísérteties, kétségbeesett párhuzamokat tapasztaltam. Nem az 1972 után kezdődő szerecsenmosdatásra, ráolvasásra, mellébeszélésre vagy üres fogadkozásra gondolok. 5-6 évre tekintenek vissza csak, hogy lássuk a honi futball intézményesült bajait és lehetséges gyógy módját, de legalábbis ne kövessük el még egyszer a közelmúlt hibáit.

Cím
Focifiaskó után
Dátum
2003.10.13.

A TF-ről ismerem Gellei Imrét, és tisztelem erőfeszítéseit. Jó véleményem van nemzeti tizenegyünk majd minden játékosáról. Szabics Imrét például olyan ördögfiókának látom, aki a tehetsége mellett emberi tulajdonságai folytán lesz nagy játékos. Vallom, sőt tanítom, hogy egy sportág infrastruktúrája (annak összerendezettsége vagy szétziláltsága, továbbá erkölcsi ereje és szakmai tartása, avagy meghasonlása, azaz a szisztéma rendje vagy simlissége) majdnem mindent determinál. A honi futballt manifesztálódott szakmai, erkölcsi, gazdasági és jogi csődhelyzet jellemzi: igazi katasztrófa-sújtotta terület. Szinte minden (v)álságos és törékeny benne. A pályán történhetnek csodák, de ilyenek az életben nincsenek. Egy életben egyszer talán a kapanyél is elsülhet, de ne higgyük, hogy az ismétlőfegyver. A magyar futball közállapotaiból a bukás eleve következett.

6 évvel mennék vissza az időben. Azután, hogy a jugoszlávok tönkrevették a mieinket, a Horn-kormány drákói rendteremtésre szánta el magát. Kíméletlen eréllyel nyúlt hozzá az általa két évvel azelőtt elfogadtatott, s zömmel a foci disznóságait megfékezni hivatott sporttörvényhez, és kényszerű alakításokat, kötelezettségeket és tilalmakat vezetett be a hivatásos futball strukturális módjára nézve. Az alig titkolt „elvi” alap un. rendkívüli állapot meghirdetése volt a fociban, melytől pártállami attitűddel megtisztulást reméltek. Létre is jöttek a foci Rt-ék, és Kft-ék, de érdemben (adósság, színvonal, törvényesség, utánpótlás, irányítás, üzleti erő) semmi sem változott.

Aztán az Orbán-Deutsch sportkormányzat megint csak erőből el akarta rendezni a futball ügyét. Ők a maguk módján akartak „rendszerátalakítást” kicsikarni: MLSZ-elnökcserevel, a profi és az amatőr foci kettéválasztásával, az angol minta felszínes lemásolásával, stadion-rekonstrukcióval és beléptetési rendszerrel, női vécékkel, a huligánok megfeszítésével, új futball-vezérkar tisztségviselésével (Bozókytól Demjánig). A szellemiség naiv és felelőtlen volt egyszerre: ti. mondják meg, sőt tegyék meg mindazt a futball-vezérek, amit csak szükségesnek látnak, lesz pénz is, amennyi csak kell, de 3-5 éven belül fel kell zárkózni Európa alsó szélé középre. Illúzióképpen: itthon igenis megint üzleti érték, minőség lesz a profi foci, mint volt Puskásék idején – kerül amibe kerül. Igazán csak akarni kell, ehhez semmi se drága, fizessen a királyi tv, a látszat-sikereket is meg kell dicsérni. A focinak tehát terülj asztalkám jár, a többi sportágnak átmeneti kompenzáció a piaci rend zavarainak a kiszűrésére. 2000. év végén a „megújított”, paternalista sporttörvény ezért pl. kőbe vési a fociligát, adminisztratív logikával lép fel minden hátramosztató akadékoskodás ellen. Kishalak befogására sor is került, de a nagy burkusok érint(het)etlenek maradtak. E törvény megint csak nem tudott mit kezdeni a focival, ám jól belerondított a többi sportág normális életébe. A részrehajló, felszínes, szurkolói nivójú futball-bolond állami-politikai logika újból erősebbnek bizonyult, mint a valóságos piacgazdaság ítélete, tisztelete. Számadás máig nincsen.

Ha az előző kormány majomszeretetét „ár”-nak, akkor a jelenlegiek hozzáállását „pályá”-nak lehet tekinteni. Az inga most a túlsó véglet irányába leng ki. 2002 nyara óta a kormányzati foci-döntéseknek világos, tartós karaktere, koncepciója nincsen. Defenzív, követő jellegű, felszínes minden GYISM-lépés, nélkülözi a hozzáértést. A betérés előtt (alatt) álló új /?/ sporttörvény megismétli ugyanazokat a hibákat, amelyeket a Deutsch-Sárközy féle

Dr. Kolláth György

---

normarendezés elkövetett. Az MLSZ és kapcsolt részei gyakran az orránál fogva vezetik a minisztériumot, de legalábbis patt-helyzetet tudnak kicsikarni. Nem egyszerűen a válogatott védelme rossz, hanem az a közeg, amit football-establishmentnek hívunk. A rendszerváltozás 10-12 éve nem volt elég ahhoz, hogy megtalálja helyét, szerepét és felelősségét az állam a foci önkormányzó működésében.

Ódzkodom, hogy megszólaljak az un. Gyurcsány-vitában. Ebben a wrestlingben senki sem az én etikai mércém szerint játszik. Három jelzést azonban muszáj tennem. Idén, nyáron az un. Páva-bizottságban a nézőtéri bajok gyökerét keresve a football-szisztémánk is éles kritikát kapott. A bizottság tagja (?): Dr. Bozóky Imre úr, e kritikus megállapítások miatt különvéleményt ígért, ami soha nem készült el. A fenntartása csak addig számított, amíg fennállt a veszély: esetleg távozni kell, ha a felelősséget csakugyan kutatná(n)k. Végül is ez senkinek nem volt fontos: az új miniszternek sem. Gyurcsány Ferenc talán semmit sem értett meg a magyar „Taylor-jelentésből”, de azzal azonosulni végképp képtelen volt. A jelentés 23 javaslatából az utolsó így szólt (volna): „A kormány a labdarúgás terén is hatékony, decentralizált, felelős megoldások híve kell hogy legyen. Ennek feltétele ugyanakkor, hogy a hazai labdarúgás szervezetszféra és minőségben is ehhez hasonló nyitottságot, hitelességet és fogadókészséget mutasson. Indokolt még ez év során a tapasztalatok olyan számbavétele és együttes áttekintése, amely kiutat mutat a jelenlegi gondokból, egyben megalapozza az EU-csatlakozást is.”

Miniszter úr nem kívánt idáig elmenni. Talán nem látott esélyt – vagy csak kedvet nem érzett – arra, hogy katalizátora legyen a football-reformjának, jogállami, piacgazdasági és önkormányzati rendszere jobbá tételének. Halványlila elgondolása sincs arról, hogyan tudná a minisztérium állami-politikai beavatkozás nélkül előmozdítani a rendezést. Pedig mindössze a saját pártjának program-alkotó anyagait kellene elolvasnia. Ilyesmit találna bennük: az un. „legnépszerűbb sportág” mindenek fölötti kategóriája, kivételezettsége megszűnik. Helyette rangsort a nemzetközi eredményesség és a közhasznú vállalat (pl. az utánpótlás-nevelés) ad. A hivatásos sporttevékenységet nemsokára – a csatlakozás után – Európa méri meg. Ebben a versenyhelyzetben itthon is a piacgazdaságot, a jogállamiságot, a közösségi versenyjog normáit, és az EU 4 alapértékét kell haladéktalanul érvényre juttatni. Ezek együtt eldöntik: igényel-e és elbír-e a hazai piac professzionális labdarúgást. A Kormány felkérheti a football-szervezeteit, hogy – a közteherviseléstől a sportszakemberek státusz-gondjain át a pályák biztonsági minimumának szavatolásáig – elemezzék, s ahol kell, ott saját maguk orvosolják a törvényes előírásoktól való eltéréseket. Ehhez a szaktárca 60-90 napos moratóriumot hirdethetne, egyben szakértői segítségét felajánlhatná. Legkésőbb ősztől felébredhetne Csipkerózsika-álmából az ügyészség is, és a top-on ellenőrizhetné – az APEH-hel karöltve – a működés jogszerűségét. Ezt követően a tanulságok, személyi és más konzekvenciák levonására közgyűléseken kerülhetne sor. Ha a footballban így sikerülne tabula rasa-t, korszerű és garantált rendet csinálni, erre a megújult szisztémára talán már épülhetne a kormányzat tette: a modernizáció támogatása, a sportbefektetői klíma erőteljes javítása és a terhek mérséklése. Mindez együtt hozhatna olyan európai nyitást, melynek állomásaként, talán 8-10 év múlva kandidálhatnánk világesemény megrendezésére is.

Ehelyett, az állami sportirányítás és a football-menedzsment együtthatása ma kicsit olyan, mintha lavórban pecázva szeretnék Moby Dick-et kifogni.